



Zavajajoča nepotrebna razkritja

F MARUŠA HAUPTMAN, BDO
REVIZIJA
finance@finance.si

Ker se letno poročilo, kot pove že beseda, pripravlja le enkrat na leto in še takrat pogosto pod časovnim pritiskom, lahko prihaja do napak ter nenamernih, lahko pa tudi namernih opustitev razkritij.

Te se največkrat pojavljajo v računovodskem delu letnega poročila, kjer predvsem zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1) in računovodski standardi natančno določajo minimalna razkritja, zato pomanjkljivosti pozornega bralca hitro zbodejo.

Poudarim lahko štiri vrste pomanjkljivosti. Napake v računovodskih izkazih ter v podpornih tabelah, manjkajoča razkritja, nepopolna razkritja in nepotrebna razkritja. Teh zadnjih je sicer najmanj, pa vendar lahko bralca včasih tudi zavedejo.

Najprej o napakah...

Napake so največkrat posledica ročnega vnosa števil v letno poročilo. Z drugimi besedami, če številke vnašamo neposredno v tekstovni dokument, se lahko kaj hitro zatipkamo, rezultat pa so tabele, kjer se številke ne seštejejo. Zato je ključno, da tabele s številkami v letno poročilo kopiramo neposredno iz Excela oziroma druge podobne aplikacije, sicer lahko letno poročilo kaj hitro izpade kot površno pripravljeno.

V zvezi z računskimi napakami bi opozorila še na neuje-

manje končnih zneskov v pojasnjevalnih tabelah z zneski v računovodskih izkazih, kar je možno preprečiti z navkrižnimi kontrolami. Prav tako se še vedno dogaja, da sklici, ki v računovodskih izkazih napotujejo na pojasnilo, niso pravilni oziroma se ne ujemajo z oznako pojasnila.

Manjkajoča in nepopolna razkritja

Manjkajoča razkritja so največkrat posledica nerazumevanja zahtev ZGD-1 ali računovodskih standardov. Poudariti velja razkritje razmerja med odhodkom za davek in računovodskim poslovnim izidom, ki je pogosto ali napačno sestavljeno ali pa ni razkrito. Prav tako večkrat manjkajo razkritja o odloženih davkih, predvsem razkritje zneska začasnih razlik, za katerega niso pripoznane odložene obveznosti ali odložene terjatve za davek.

Prav tako prihaja do nerazumevanja razkritja, vezane na zabilančne obveznosti. Te se skladno z ZGD-1 vsebinsko nanašajo na dana poročstva, jamstva in podobne potencialne obveznosti. Torej na nekaj, kar lahko pomeni odtok gospodarskih koristi za podjetje in za zdaj v bilanci stanja še ni izkazano kot obveznost, vendar pa ZGD-1 zahteva njihovo razkritje.

V praksi podjetja velikokrat zamenjujejo zabilančno evidenco z zunajbilančno ali izvenbilančno evidenco, kamor uvrstijo vse od danih hipotek, menic, danih in prejetih garancij do zalog v lasti tretjih oseb.

Strah, da bi preveč razkrili

Nepopolna razkritja so največkrat povezana s strahom, da bi podjetje razkrilo preveč. Največkrat so nepopolno razkrite transakcije s povezanimi strankami, še posebej takrat, ko gre za transakcije med povezanimi strankami, kot jih določa mednarodni standard računovodskega poročanja MRS 24.

Taka razkritja so večkrat preveč skopa in bralcu ne povedo, kaj je vsebina transakcij, oziroma obstaja možnost, da vse transakcije niti niso razkrite. Do delničarja bi bilo pošteno, da podjetje razkrije posle z dobaviteljem, kjer je denimo direktorica žena člana uprave. Če so transakcije opravljene po normalnih tržnih pogojih, s tem ni nič narobe.

Računovodske ocene

Nepopolna razkritja sem večkrat zaznala tudi pri razkrivanju računovodskih ocen. S tem mislim na skopo razkrivanje kriterijev za oblikovanje popravka vrednosti terjatev ali zalog, kar lahko pri bralcu zbuja dvom, ali so zaloge in terjatve izkazane po iztržljivi vrednosti, še posebej, če letno poročilo ni bilo revidirano.

Rezervacije za tožbe

Naslednja postavka, kjer je nujna kritična presoja o vsebini in obsegu razkritij, so rezervacije za tožbe in potencialne obveznosti iz tožb. Premalo razkritij lahko nakazuje, da podjetje nekaj skriva, preveč pa je lahko škodljivo za podjetje.

Na tem mestu pa je treba opozoriti še na razkritja, ki se nanašajo na številčne podatke. Mednarodni standardi računovodskega poročanja jasno navajajo, da je treba pri vseh razkritih zneskih v računovodskih izkazih (kamor sodijo tudi pojasnila) razkriti tudi primerjalne informacije preteklega obdobja. Torej se gibanja osnovnih sredstev, rezervacij, prejemki članov posloводства, članov NS in podobna razkritja pri uporabnikih MSRP vedno razkrijejo tudi za primerjalno obdobje. SRS pri tem niso tako natančni, vendar so tovrstna razkritja priporočljiva že z vidika lažje primerljivosti s preteklim obdobjem.

Včasih pa so razkrite nepotrebne zadeve...

Z nepotrebni razkritji mislim predvsem na razkritja, vezana na računovodske usmeritve. Precej podjetij med računovodskimi usmeritvami navede vse, kar bi lahko prišlo v poštev, čeprav nekaterih postavk sploh nima. Konkretno: če imamo med neopredmetenimi sredstvi samo računalniške programe, je treba razkriti le usmeritev, ki se nanaša na premoženjske pravice. Bralca namreč ne zanima, kako pripoznamo, merimo in vrednotimo dobro ime, če te postavke v računovodskih izkazih sploh ni.

Tovrstnih nepotrebni razkritij je precej in so predvsem posledica nekritičnega pregleda računovodskih usmeritev ali pa kopiranja usmeritev iz drugih letnih poročil.